

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені ІВАНА ФРАНКА

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Проректор _____
“ 1 ” вересня 2016р.

НАУКОВИЙ СЕМІНАР

(назва навчальної дисципліни)

ПРОГРАМА

нормативної навчальної дисципліни

підготовки _____ доктора філософії _____
(назва освітньо-кваліфікаційного рівня)
спеціальності 076 “Підприємництво, торгівля та біржова діяльність”
(шифр і назва напряму підготовки)

Львів
2016 рік

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: Львівський національний університет імені
Івана Франка, економічний факультет,
кафедра економіки підприємства

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: доктор економічних наук,
професор кафедри економіки підприємства
Михасюк Іван Романович

Обговорено та рекомендовано до впровадження Вченою радою економічного факультету
Львівського національного університету імені Івана Франка

Протокол № 1 від "31" серпня 2016 року

Голова

Р.В. Михайлишин

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «Науковий семінар» складена відповідно до освітньо-професійної програми третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність».

Предметом вивчення є методологія та новітні методи наукових досліджень, а також способи їх організації

Міждисциплінарні зв'язки:

Вивчення курсу передбачає оволодіння аспірантом знаннями з комплексу дисциплін, які він вивчає протягом 1-7 семестрів перебування в аспірантурі паралельно з участю в науковому семінарі.

Програма навчальної дисципліни складається з таких модулів:

1. Методологія та структура наукового пізнання. Категоріальний апарат методології наукових досліджень.
2. Вибір методів наукових досліджень. Наукове економічне знання та системність. Синергізм та системний дизайн.
3. Аналіз діяльності об'єкта управління: мікро-, мезо- та макроекономічний рівень. Формування моделей діяльності підприємства в економіці сталого розвитку.
4. Різновиди та особливості викладу результатів наукових досліджень. Представлення дисертації до захисту.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Науковий семінар» є ознайомлення слухачів аспірантури з основними аспектами вирішення складних сучасних проблем розвитку методології наукових досліджень, формування власних наукових результатів.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «науковий семінар» є:

- сформувати у аспірантів цілісне теоретичне уявлення про методологію наукового пізнання;
- ознайомити учасників семінару з вимогами, що пред'являються до наукових досліджень, основами їх планування, організації;
- озброїти аспірантів інструментарієм наукових методів, які застосовуються в процесі дослідження складних систем, зокрема в сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності;
- сформувати у аспірантів навички ефективної роботи з опрацювання та аналізу інформаційних даних;
- прищепити учасникам семінару вміння розробляти методологію, теорію формування та розвитку підприємства;
- передати аспірантам знання та вміння зі здійснення пошукової та творчої діяльності в професійній сфері;
- ознайомити учасників семінару з вимогами, що пред'являються до оформлення різних науково-дослідних робіт;

- навчити аспірантів здійснювати наукові комунікації, приймати участь в публічному обговоренні результатів науково-дослідної діяльності на різних етапах виконання дисертаційної роботи.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми аспіранти повинні:

знати:

- сучасні тенденції, напрями і закономірності розвитку вітчизняної науки в умовах 4-ої промислової революції;

- методологію наукового пізнання;

- сучасні теорії підприємництва, сучасні наукові досягнення в функціональній галузі знань;

- особливості ведення бізнесу з врахуванням стану та тенденцій розвитку зовнішнього та внутрішнього середовища;

- успішні моделі бізнесу в економіках сталого розвитку;

- принципи організації наукової діяльності та наукових досліджень;

- алгоритми постановки теми, проблеми та мети наукового дослідження;

- принципи системного мислення у науковій творчості;

- основи методології емпіричних досліджень;

- основи методології дослідження складних систем;

- методи теоретичних та прикладних досліджень;

- сучасні методи дослідження з використанням інформаційно-комунікаційних технологій;

- технологію роботи над дисертацією;

- принципи організації наукової праці;

- технологію презентації, захисту та впровадження результатів наукових досліджень.

вміти:

- ефективно організовувати науково-дослідну діяльність;

- виявляти, досліджувати та аналізувати проблеми у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності;

- аналізувати сучасні прогнози розвитку професійної галузі і вибирати адекватні методи наукових досліджень;

- формулювати тему, проблему та мету наукового дослідження;

- виділяти об'єкт і предмет дослідження;

- розробляти план проведення науково-дослідних робіт;
- вибирати й ефективно використовувати сучасну методологію дослідження;
- здійснювати системний підхід до дослідження явищ і процесів;
- проводити наукові дослідження із застосуванням емпіричних методів;
- виконувати обробку емпіричних даних, будувати моделі систем;
- формувати гіпотези, розроблювати класифікації, отримувати і обґрунтовувати наукові результати з використанням методів теоретичного дослідження;
- ефективно використовувати існуючі інформаційні ресурси з різних джерел, аналізувати й обробляти інформацію;
- застосовувати сучасні методи та інструменти дослідження управлінських проблем в сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності;
- виконувати оформлення, презентацію, захист та впровадження результатів науково-дослідної роботи;
- аналізувати, оцінювати і порівнювати різні теоретичні концепції в галузі дослідження і робити висновки;
- проводити самостійне наукове дослідження, що характеризується академічною цілісністю, на основі сучасних теорій і методів аналізу;
- генерувати власні нові наукові ідеї, доводити їх до кола зацікавлених осіб, розширюючи межі наукового пізнання;
- оцінювати достовірність результатів наукових досліджень, впроваджувати їх в практику;
- планувати і прогнозувати свій подальший професійний розвиток;
- усвідомлювати та приймати соціальну відповідальність науки і освіти.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 120 год. /4 кредити ECTS

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1.

Методологія та структура наукового пізнання. Категоріальний апарат методології наукових досліджень.

Тема 1. Наука як вид діяльності. Підприємництво, торгівля та біржова діяльність як наукова сфера.

Тема 2. Основи методології наукового пізнання.

Тема 3. Проблема (тема) та програма дисертаційного дослідження.

Тема 4. Категорії наукового дослідження.

Змістовний модуль 2.

Вибір методів наукових досліджень. Наукове економічне знання та системність. Синергізм та системний дизайн.

Тема 5. Типологія методів наукових досліджень.

Тема 6. Методи дослідження процесів та явищ в підприємстві, торгівлі та біржовій діяльності.

Тема 7. Системний підхід, як основа сучасної методології дослідження.

Тема 8. Метод моделювання в наукових дослідженнях.

Змістовний модуль 3.

Аналіз діяльності об'єкта управління: мікро-, мезо- та макроекономічний рівень. Формування моделей діяльності підприємства в економіці сталого розвитку.

Тема 9. Методологічні основи аналізу.

Тема 10. Аналіз і прогнозування діяльності об'єктів управління та параметрів досліджуваних аспектів їх діяльності.

Тема 11. Обґрунтування пропозицій дисертаційної роботи.

Тема 12. Апробація та оцінка достовірності висновків та результатів дисертаційного дослідження.

Змістовний модуль 4.

Різновиди та особливості викладу результатів наукових досліджень. Представлення дисертації до захисту.

Тема 13. Оформлення дисертаційної роботи.

Тема 14. Написання автореферату. Представлення дисертації до захисту.

3. Рекомендована література

Базова:

1. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014р. № 1556-VII/
<https://zakon.rada.gov.ua/>

2. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» від 26.11.2015р. № 848-VIII/
<https://zakon.rada.gov.ua/>

3. Постанова КМ України «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)» від 23.03.2016р. №261/<https://zakon.rada.gov.ua/>

4. Каламбет С.В. Методолія наукових досліджень: навч. посіб. / С.В. Каламбет, С.І. Іванов, Ю.В. Півняк Ю.В. – Дн-вськ: Вид-во Маковецький, 2015. – 191 с.

5. Карпаш О.М., Райтер П.М., Карпаш М.О. Методологія наукових досліджень/О.М. Карпаш, П.М. Райтер, М.О. Карпаш.- Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2014.-253с.

6. Корягін М.В., Чік М.Ю. Основи наукових досліджень/М.В. Корягін, М.Ю.Чік – К.: Алерта, 2014.-622с.

7. Стеченко Д.М., Чмир О.С. Методологія наукових досліджень. Підручник. К.: Знання, 2005. – 309с.

Додаткова:

1. Бірта Г.О., Бургу Ю.Г. Методологія і організація наукових досліджень/Г.О. Бірта, Ю.Г. Бургу – К.: Центр учбової літератури, 2014 – 142 с.

2. Зосимов А. М. Дисертаційні помилки: монографія / А. М. Зосимов, В. П. Голік. - Х. : ІНЖЕК, 2009. - 264 с.

3. Комплексна експертиза дисертаційних робіт: економічні спеціальності: [рекомендації] / Н.-д. центр індустр. пробл. розв. НАН України, Львів. регіон. ін-т держ. упр. Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, Черніг. держ. технол. ун-т МОНМС України ; [уклад.: Кизим М. О. та ін.]. - Х. : ІНЖЕК, 2012. - 118 с.

4. Корбутяк В.І.Методологія системного підходу та наукових досліджень: навч. посіб. / В.І. Корбутяк. – Рівне: НУВГП, 2010. – 176 с.

5. Краус Н.М. Методологія та організація наукових досліджень: навчально-методичний посібник/ Н.М. Краус – Полтава: Оріяна, 2012. – 183 с.

6. Лук'яненко І.Г., Жук В.М. Аналіз часових рядів. Частина перша. Частина друга: побудова ARMA, GARCH,VAR і VECM моделей з використанням пакету E.Views 6.0. Практичний посібник для роботи в комп'ютерному класі.- К.: НаУКМА, АграрМедіаГруп,2013. -176с.

7. Методичні рекомендації щодо складання бібліографічного запису на автореферати дисертацій/ Держ. наук. установа «Кн. палата України ім. Івана Федорова» ; [уклад. О. М. Устіннікова]. - Київ : Кн. палата України, 2016.

8. Оспішев В.І., Кривошей В.В. Технології наукових досліджень в економіці/В.І. Оспішев, В.В. Кривошей – К.: Знання, 2013.-255с.

9. Партико З. В. Основи наукових досліджень: підготовка дисертації: навч. посіб. / З. В. Партико. - Запоріжжя : КПУ, 2015. - 235 с.

10. Пиріг О. А. Підприємництво в Україні: від витоків до сьогодення : монографія / О. А. Пиріг, Д. С. Черняк. – К. : УкрДрук, 2011. – 198 с.

11. Шейко В.М., Кушнарєнко Н.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності/В.М.Шейко, Н.М. Кушнарєнко. – К.: Знання, 2006. – 307 с.

12. Шпанковська Н. Г. Аналіз господарської діяльності: теорія, методика, розбір конкретних ситуацій: навч. посіб. / Н.Г. Шпанковська, Г.О. Король, К.Ф. Ковальчук [та ін.] – К. : «Центр учбової літератури», 2012. – 328 с.

Інтернет-ресурси:

<http://www.aspirantura.com/>

<http://www.diser.biz/>

<http://aspirant.com.ua/ua/>

<http://sci-lib.com>

<http://www.eup.ru/>

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання.

Формою підсумкового контролю успішності навчання є *залік*, який зараховується за сумою балів поточного контролю, отриманих аспірантом за результатами участі в науковому семінарі та виконання поставлених завдань відповідно до встановленої шкали оцінювання..

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
81-89	B	добре	
71-80	C		
61-70	D	задовільно	
51-60	E		
0-50	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання

5. Засоби діагностики успішності навчання

Діагностика успішності навчання здійснюється під час проведення наукових семінарів і передбачає сумування набраних балів відповідно до умов навчального рейтингу та рубіжного (модульного) контролю по завершенню змістовних модулів, терміни яких співпадають з завершенням річних (на 4-му році піврічного) періодів навчання в аспірантурі. Результати проходження наукового семінару заслуховуються на засіданнях

профільної кафедри одночасно з представленням аспірантом звіту про виконання навчального плану.

Умови навчального рейтингу з дисципліни

Види робіт	Кількість випадків виконання роботи	Максимум балів за один випадок	Разом
Участь в обговореннях (дискусіях) на науковому семінарі	14	1	14 (14*1)
Виконання індивідуальних завдань	4	2	8 (4*2)
Презентації (підготовка, виступ) на наукових семінарах (міні конференціях)	18	2	36 (18*2)
Виступи на наукових та науково-практичних конференціях	5	3	15 (5*3)
Підготовка окремих конструктивних елементів дисертації, їх представлення	4	5	20(4*5)
Підготовка початкового варіанту дисертації та її представлення на семінарі/ засіданні кафедри	1	7	7(7*1)
Всього:			100

Бали між модулями розподіляються відповідно до обсягу робіт, виконаних учасником наукового семінару під час проходження кожного модулю.

Розподіл балів, які отримують аспіранти за змістовними модулями

Поточна (участь в роботі семінару) та самостійна робота														Сума
Змістовний модуль 1				Змістовний модуль 2				Змістовний модуль 3				Змістовний модуль 4		
T1*	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	100
3	5	5	8	3	6	9	7	5	6	10	13	10	10	

Укладач: _____ (проф. Михасюк І.Р.)

